

Van een Bindend Studieadvies naar een Persoonlijk studieadvies

Effect op studievoortgang na afschaffen bindend studieadvies in het hoger onderwijs

- drs. Klaartje van Genugten, promovendus Lectoraat Professionalisering van het Onderwijs (Dienst Onderwijs en Onderzoek) en Onderwijskundig projectleider bij Zuyd Professional
- drs. Linda Verheijen, onderwijskundige team Onderwijs, Leren en Innoveren bij Dienst Onderwijs en Onderzoek
- drs. Patrick Debats, beleidsadviseur en accounthouder team Beleid en Kwaliteit bij Dienst Onderwijs en Onderzoek
- dr. Marcel van der Klink, lector lectoraat Professionalisering van het Onderwijs, Dienst Onderwijs en Onderzoek
- prof. dr. Saskia Brand-Gruwel, lid college van bestuur

Het bindend studieadvies (BSA) is in het Nederlandse hoger onderwijs lange tijd ingezet als instrument om studiesucces en rendement te bevorderen. Studies naar de werking van dit instrument laten zien dat de beoogde effecten grotendeels uitblijven en er negatieve neveneffecten optreden. Zuyd Hogeschool heeft in het studiejaar 2021-2022 het BSA afgeschaft en vervangen door een persoonlijk studieadvies (PSA): een niet-bindend advies waarin studieresultaten worden gecombineerd met een oordeel over match, omstandigheden en ontwikkelpotentieel van de student. Vier jaar na invoering biedt deze studie inzicht in een aantal effecten van deze beleidswijziging.

We volgden vier jaar een cohort van 1.496 studenten die in september 2021 zijn gestart in 30 voltijd bacheloropleidingen, en die na vier jaar nog ingeschreven staan bij dezelfde opleiding. Studenten kregen aan het einde van het eerste jaar één van drie adviezen:

- *positief studieadvies (PS)*: doorstroomnorm behaald (85,5%);
- *advies passend studietraject (APS)*: norm niet behaald, maar voldoende match (12,2%);
- *verwijsadvies (VA)*: norm niet behaald en onvoldoende match, maar ondanks advies toch gebleven (2,3%).

De studie geeft inzicht in de studievoortgang en het aantal afgestudeerden, de verwachte studieduur, het studietempo, de verschillen naar geslacht en vooropleiding en de financiële effecten van het afschaffen van het BSA voor de hogeschool.

Studiesucces en afstuderen

- Van de PS-groep (n=1279) studeerde **58,8%** af binnen vier jaar; de verwachte studieduur van deze groep in zijn geheel is gemiddeld 4,6 jaar.
- Van de APS-groep (n=182) studeerde **24,2%** binnen vier jaar af. Deze studenten zouden onder het oude BSA-regime zijn uitgestroomd. De verwachte studieduur van deze groep in zijn geheel is gemiddeld 6,6 jaar, met grote onderlinge verschillen.
- In de VA-groep (n=35) is na vier jaar nog niemand afgestudeerd; de verwachte studieduur ligt op gemiddeld 9 jaar. De standaarddeviatie is met 5 echter zeer groot.

Een aardig deel van de APS-studenten blijkt binnen vier jaar tot afstuderen te komen. Daarnaast is er ook een groot deel dat weliswaar (iets) langer over de studie gaat doen, maar ook gaat afstuderen. Deze groep zou bij een BSA geen kans hebben gekregen. Daarbij zien we ook in de PS-groep dat een aanzienlijk deel langer over de studie gaat doen. Dit zijn studenten die bij een BSA mochten blijven.

Studietempo

- In de eerste drie jaren werd een significant verschil gevonden tussen de drie groepen qua aantal behaalde studiepunten.
- In het eerste en de derde jaar behaalden de PS-groep meer studiepunten vergeleken met de APS-groep en de VA-groep. Er werd geen verschil gevonden in deze jaren tussen de APS-groep en de VA-groep.
- In het tweede jaar verschilden alle drie de groepen van elkaar.
- In het vierde jaar bleken er in studietempo en behaalde studiepunten geen verschillen tussen deze drie groepen te bestaan.

In de eerste jaren zien we verschillen in het aantal behaalde studiepunten tussen de groepen, maar in het vierde jaar verschilt het studietempo tussen de groepen niet meer.

Kansengelijkheid

- Vrouwen krijgen vaker een positief studieadvies en behalen binnen deze PS-groep significant meer studiepunten dan mannen. Vrouwen zijn ondervetegenwoordigd in de APS- en VA-groep, eenvoudigweg omdat ze vaker een PS krijgen.
- Binnen de APS- en VA-groep is geen significant verschil in studievoortgang tussen vrouwen en mannen.
- Studenten met een havo-achtergrond zijn relatief vaker vertegenwoordigd in APS en VA dan studenten met een mbo-achtergrond, de internationale studenten en de groep overige studenten. Uit de cijfers blijkt dat deze havo-studenten binnen de groepen niet significant anders presteren dan de studenten met een andere vooropleiding.

Eerdere onderzoeken laten zien dat het BSA ongelijkheid vergroot. De afschaffing van het bindend advies voorkomt systematische uitsluiting van groepen die statistisch kwetsbaarder zijn. In dit onderzoek blijkt dat voor onze mannelijke studenten.

Financiële effecten en langstudeerders

- Als langstudeerders in het reguliere curriculum blijven studeren brengen ze beperkte kosten met zich mee. Het betreft veelal kosten voor aanvullende begeleiding en toetsing.
- De kosten worden gecompenseerd door:
 - rijksbekostiging in de eerste 4 inschrijvingsjaren;
 - collegegelden;
 - diplomabonus bij afstuderen.

Het afschaffen van het BSA brengt ten aanzien van kosten voor langstudeerders geen financieel risico met zich mee.

Overkoepelende conclusies

1. Het vervangen van het BSA door een PSA (persoonlijk studieadvies) leidt tot afgestudeerden die voorheen zouden zijn weggestuurd.
2. Studenten die onder een BSA zouden zijn uitgevallen laten aantoonbaar alsnog goede studievoortgang zien en behalen diploma's.
3. Het PSA draagt bij aan meer kanselijkheid voor mannelijke studenten bij Zuyd.
4. Het afschaffen van het BSA heeft geen negatieve financiële consequenties door eventuele langstudeerders.